

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НРЗВО «КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»

Циклова комісія соціальної роботи, психології та фізичної культури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

 Надія ПЕЩАНЮК
«29» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Основи філософських знань

освітньо-кваліфікаційний рівень	Фаховий молодший бакалавр
освітньо-професійна програма	Психологія
шифр і назва галузі знань	05 Соціальні та поведінкові науки
шифр і назва спеціальності	053 Психологія
назва спеціалізації	
відділення	Соціально-психологічне
мова викладання	Державна

Шифр за ОПП ОК 01

м. Кам'янець-Подільський

2025 р.

Робоча програма освітнього компонента (навчальної дисципліни) «Основи філософських знань» для здобувачів фахової передвищої освіти за галуззю знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія 29серпня 2025року.

Розробник (и):

Володимир Дудченко, кандидат філософських наук, викладач циклової комісії соціальної роботи, психології та фізичної культури.

Валентина Загалевиц, викладач вищої категорії, викладач суспільних дисциплін циклової комісії соціальної роботи, психології та фізичної культури.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії соціальної роботи, психології та фізичної культури протокол від “__29__” серпня 2025 року № __1__

Голова циклової комісії _____ Оксана ГЛОВ'ЮК

1. Опис навчальної дисципліни

1. Найменування показників:

1. Кількість кредитів – 3
- 1.1. Загальна кількість годин – 90
- 1.2. Кількість модулів –
- 1.3. Кількість змістових модулів – 2
- 1.4. Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва) –
- 1.5. Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 год.; самостійної роботи студента – 4 год.

2. Характеристика навчальної дисципліни:

- 2.1. Форма навчання – денна
- 2.2. Статус навчальної дисципліни – нормативна дисципліна циклу загальної підготовки
- 2.3. Передумови для вивчення дисципліни – перелік навчальних дисциплін, які мають бути вивчені раніше: Історія України
- 2.4. Рік підготовки – 2
- 2.5. Семестр (и) – III
- 2.5.1. 3-й семестр: лекції – 20 год.; практичні - __; семінарські – 12 год.; лабораторні - __ год.; індивідуальні завдання - ____ год.; самостійне вивчення – 58 год.
- 2.6. Вид контролю – залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 36 %(аудиторних занять); 64 % (самостійне вивчення);

для заочної форми навчання – ____ %(аудиторних занять); ____% (самостійне вивчення).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни : є формування у студентів цілісного уявлення про специфіку філософського знання, розуміння багатоваріантності шляхів культурного і цивілізаційного поступу людства та власне ставлення до них, особливості вирішення світоглядних запитів XXI століття, розкриття творчої ролі філософії в сучасній культурі.

Предметом вивчення дисципліни є філософія як феномен культури, світовий історико-філософський процес, включаючи дослідження граничних засад людської життєдіяльності.

Основними завданнями дисципліни «Основи філософських знань», що

забезпечують досягнення мети та формування програмних результатів навчання є наступні:

✓ сформувати у студентів чітке уявлення про специфіку філософії як форми суспільної свідомості, про поняття, категорії та методи філософії, про історію філософської думки та сучасні проблеми філософії, що допоможе студентам самостійно орієнтуватися у багатоманітні філософського знання;

✓ ознайомити студентів з філософською україністикою, проаналізувати ментальні особливості національно-світоглядної культури України в контексті світового філософського процесу;

✓ формувати і поглиблювати філософсько-світоглядну культуру студентів та адекватну ціннісну оцінку явищ дійсності сприяти розвитку здібностей до творчого мислення студентів, самостійного аналізу складних явищ соціокультурного життя, уміння застосовувати філософську методологію для розв'язання професійних завдань

Компетентності, яких набувають студенти у процесі вивчення навчальної дисципліни:

<i>Інтегральна компетентність</i>	Здатність розв'язувати типові спеціалізовані завдання у сфері психології в процесі професійної діяльності психолога або у процесі навчання, що передбачає застосування основних психологічних теорій та методів.
<i>Загальні компетентності</i>	ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 2. Розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності психолога. ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 5. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 9. Здатність до конструктивного спілкування, працювати в команді, ефективно взаємодіяти з іншими людьми та налагоджувати ефективну міжособистісну комунікацію, поважати різноманітність та мультикультурність. ЗК 10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як

	<p>члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини.</p> <p>ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>
<p><i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</i></p>	

Програмні результати навчання:

РН 4. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

РН 10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

РН 13. Емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

3. Програма навчальної дисципліни

Назва модуля, теми, короткий зміст теми	Література
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ФІЛОСОФІЇ	
<p>Тема 1. Предмет і система філософії. Поняття „філософія“. Місце філософії в самопізнанні людини.</p> <p>Поняття та типологія світогляду. Світогляд і філософія. Основні джерела філософії: міфологія, релігія.</p> <p>Проблема визначення предмету філософії. Характерні риси філософського мислення. Структура та функції філософського знання. Провідні позиції у філософії.</p>	<p>9 (с.5-30), 11 (с.9-13)</p>
<p>Тема 2. Філософія Стародавнього Сходу. Проблема</p>	<p>10 (с.11-30)</p>

<p>"Схід - Захід" в сучасній філософії та культурології. Особливості східного та західного типів філософствування.</p> <p>Джерела, провідні ідеї та напрями філософської думки Стародавньої Індії. Канонічні джерела, провідні ідеї та напрями філософії Стародавнього Китаю.</p>	7,(с.57-66)
<p>Тема 3. Антична філософія: особливості розвитку, морально - етична спрямованість. Розвиток античної філософії. Етапи її розвитку та загальні особливості. Розвиток ідей у натурфілософських школах Стародавньої Греції.</p> <p>Ідеї та представники високої класики в розвитку античної філософії. Завершальний цикл розвитку античної філософії: школи, ідеї, представники.</p>	7 (с.30-43) 13 (с. 66-109) 10 (с. 24-27) 9 (с.9-35)
<p>Тема 4. Філософія середніх віків та доби Відродження. Загальна характеристика доби середньовіччя. Зміни у світогляді під час переходу від античності до середньовіччя. Роль християнства у формуванні середньовічної філософії. Основні проблеми та досягнення філософії доби середньовіччя в Європі та Візантії.</p> <p>Провідні напрями ренесансного філософствування: гуманістичний антропологізм, неоплатонізм, натурфілософія. Філософські ідеї пізнього Відродження. Філософія середніх віків та доби Відродження.</p>	7 (с. 47-57) 10 (с. 24-28)] 9 (с.9-41)
<p>Тема 5. Філософія Нового часу та Просвітництва. Панорама соціокультурних та духовних процесів у Європі нового часу та особливості розвитку філософії. Методологічні пошуки Ф.Бекона, Р. Декарта та Т. Гобса. Теорія пізнання Т. Г. Гоббса та Дж. Локка. Скептицизм П. Бейлята Д. Юма, сенсуалістські максими Юдж. Берклі. Б.Спіноза та Г. Лейбніц- тотожність і відмінність їх вчень про субстанцію. Б. Паскаль та філософія Просвітництва про місце і роль людини у світі та суспільні стосунки.</p>	7 (с. 47-54) 9 (с.2-35) 12(с. .30-43)
<p>Тема 6. Німецька класична філософія. Німецька класична філософія як особливий етап розвитку новоєвропейської філософії. Моральний сенс обмеження людського розуму і розширення меж віри у філософії І.Канта. Особливості та досягнення класичної німецької філософії. Філософські ідеї Й. Г. Фіхте та Ф-В. Й. Шеллінга. Філософія Гегеля як найвище досягнення німецької класичної філософії. Антропологічний принцип філософії Л. Фейєрбаха.</p>	6 (с. 3-14) 7 (с.72-89) 9 (с.9-11)
<p>Тема 7. Сучасна філософія. Зміна парадигми філософського мислення у ХІХ – на поч. ХХІ ст. Вихідні ідеї А. Шопенгауера. Фрідніх Ніцше та ідеї «філософії життя».</p>	4, (с. 52-57) 7, (с. 84-89) 9 (с.19-31)

Критика цінностей західних техногенних цивілізації, відмова від проєктів тотального перевлаштування світу, сцієнтизм та антисцієнтизм, проблеми ірраціонального та несвідомого, екзистенціальна філософія. Релігійна філософії ХХ ст. Провідні тенденції розвитку світової філософії на межі тисячоліть.	
Тема 8. Українська філософія. Загальні особливості української філософії. Провідні філософські джерела та філософські ідеї часів Київської Русі. Україна - Європа: духовні зв'язки Відродження. Поява професійної філософії в Україні. Особливості філософських курсів Києво-Могилянської академії. Життя та філософська діяльність Г. Сковороди. Університетська філософія в Україні ХІХ ст. Філософські ідеї в українській літературі та громадсько-політичних рухах. Особливості розвитку української філософії ХХ ст.	5(с. 133-136) 6 (с 43-45) 7, (с. 84-89) 9 (с.19-36) 11(с.19-41)
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СТРУКТУРА ФІЛОСОФСЬКОГО ЗНАННЯ.	
Тема 9. Проблема онтології. Фундаментальне значення проблеми буття для філософії. Людські виміри проблеми буття. Проблема буття в історико-філософському окресленні. Категоріальні визначення буття. Сучасна наука про рівні та форми виявлення буття (філософське окреслення).	7 (с. 47-54) 9 (с.2-35) 12(с. .30-43) 13(с. .30-46)
Тема 10. Свідомість як філософська проблема. Проблема онтологічного статусу свідомості та її суттєві ознаки. Проблема походження свідомості. Ідеальний статус буття свідомості. Свідомість і мова. Структура та функції свідомості.	6 (с. 3-14) 7 (с.72-89) 9 (с.9-11)
Тема 11. Людина та її буття як предмет філософського осмислення. Проблематичність людського буття. Діяльність та екзистенціали людського буття. Проблеми смерті та безсмертя людини у філософсько-світоглядному окресленні.	11, (с. 52-57) 7, (с. 84-89) 12(с. .30-44) 13(с. .30-48)
Тема 12. Проблема походження людини: сперечання еволюціонізму та креаціонізму. Структура людської діяльності та сутнісні сили людини.	5(с. 133-136) 6 (с 43-45)
Тема 13. Філософія особистості. Співвідношення понять «людина – індивід – особа – особистість, індивідуальність». Феномен людської особистості. Вихідні характеристики людської особистості.	7 (с. 87-95) 9 (с.42-55) 2(с. .60-63)
Тема 14. Проблеми гносеології. Поняття пізнання та його види. Рівні і форми пізнання. Проблема істини в пізнанні. Істина та якісні характеристики знання. Поняття пізнання та його рівні. Об'єкт і суб'єкт пізнання. Чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне пізнання. Опосередковане та безпосереднє пізнання. Логіка та інтуїція.	11 (с. 83-114) 12 (с.32-49) 8 (с.119-121)

<p>Тема 15. Основи філософського вчення про розвиток. Діалектика як складова філософії, теорія та метод. Вихідні складові категорії діалектики: рівні діалектичного мислення. Принципи діалектики.</p>	<p>14, (с. 52-57) 7, (с. 84-89) 12(с. .30-44) 13(с. .30-48)</p>
<p>Тема 16. Закони діалектики, їх методологічне та світоглядне значення. Закони діалектики, їх методологічне та світоглядне значення. Співвідношення діалектики із метафізикою, софістикою, релятивізмом, догматизмом та еклектикою. Визначення та оцінки діалектики в історії філософії. Закони діалектики, їх методологічне та світоглядне значення. Поняття законів діалектики, їх світоглядне та методологічне значення. Закон єдності і боротьби протилежностей. Закон взаємного переходу кількісних змін у якісні. Закон заперечення заперечення.</p>	<p>5(с. 133-136) 6 (с 43-45) 12(с. .30-44) 13(с. .30-48)</p>
<p>Тема 17. Проблеми соціальної філософії. Онтологія соціального. Поняття та зміст соціальних якостей. Поняття суспільства. Співвідношення суспільства і природи. Суспільство як система: основні елементи суспільного життя та їх взаємозв'язок. Духовне життя суспільства. Історична різноманітність і єдність типів суспільства. Людина і суспільство: основні аспекти взаємозв'язку.</p>	<p>7 (с. 47-54) 9 (с.2-35) 12(с. .30-43)</p>
<p>Тема 18. Цінності в житті людини і суспільства. Поняття «аксіологія». Місце аксіології в системі культури. Цінності як визначальні характеристики людського буття. Структура цінностей. Ціннісні орієнтації людства на зламі тисячоліть. Проблема суб'єктивного вибору. Цінність і ціль. Цінність і життєвий смисл. Цінність як регулятор поведінки людини. Базові цінності людського буття. Цінність орієнтації. Вищі духовні цінності. Поняття про духовну досконалість. Глобальні проблеми людства і людина: екологічний і моральний імперативи виживання людства.</p>	<p>9 (с.22-45) 10(с. 67-73) 12(с. .30-44) 13(с. .30-52) 13(с. .30-54) 14(с. .20-38)</p>

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	усього	л	пр	сем	лаб	сам.в.	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ФІЛОСОФІЯ БУТТЯ ТА ПІЗНАННЯ.	50	12	-	8	-	32	
Тема 1. Предмет і система філософії. Проблема визначення предмету філософії.	6	2	-	-	-	4	
Тема 2. Філософія Стародавнього Сходу. Джерела, провідні ідеї та напрями філософської думки Стародавньої Індії. Філософія Стародавнього Світу.	8	2	-	2	-	4	
Тема 3. Антична філософія: особливості	4	-	-	-	-	4	

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	усього	л	пр	сем	лаб	сам.в.	
розвитку, морально - етична спрямованість.							
Тема 4. Філософія середніх віків та доби Відродження. Роль християнства у формуванні середньовічної філософії. Поняття «відродження» та характерні риси духовного життя цієї доби. Філософські ідеї пізнього Відродження. Філософія середніх віків та доби Відродження.	8	2	-	2	-	4	
Тема 5. Філософія Нового часу та Просвітництва. Б.Спіноза та Г. Лейбніц- тотожність і відмінність їх вчень про субстанцію.	4		-	-	-	4	
Тема 6. Німецька класична філософія. Особливості та досягнення класичної німецької філософії.	6	2	-	-	-	4	
Тема 7. Сучасна філософія. Фрідріх Ніцше та ідеї «філософії життя». Релігійна філософії ХХ ст.	6	2	-	-	-	4	
Тема 8. Українська філософія. Життя та філософська діяльність Г.Сковороди. Особливості розвитку української філософії ХХ ст. Філософська думка в Україні.	8	2	-	2	-	4	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СТРУКТУРА ФІЛОСОФСЬКОГО ЗНАННЯ.	40	10	-	8	-	26	
Тема 9. Проблема онтології. Сучасна наука про рівні та форми виявлення буття (філософське окреслення).	6	2	-	-	-	4	
Тема 10. Свідомість як філософська проблема. Ідеальний статус буття свідомості. Свідомість і мова. Структура та функції свідомості.	4	2	-	-	-	2	
Тема 11. Людина та її буття як предмет філософського осмислення. Діяльність та екзистенціали людського буття. Проблеми смерті та безсмертя людини у філософсько- світоглядному окресленні	4	2	-	-	-	2	
Тема 12. Проблема походження людини: сперечання еволюціонізму та креаціонізму. Структура людської діяльності та сутнісні сили людини.	4	2	-	-	-	2	

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	усього	л	пр	сем	лаб	сам.в.	
Тема 13. Філософія особистості. Вихідні характеристики людської особистості Проблема онтології	4		-		-	4	
Тема 14. Проблеми гносеології. Поняття пізнання та його рівні. Опосередковане та безпосереднє пізнання.	2		-		-	2	
Тема 15. Основи філософського вчення про розвиток.	4		-	-	-	4	
Тема 16. Закони діалектики, їх методологічне та світоглядне значення. Визначення та оцінки діалектики в історії філософії. Закони діалектики, їх методологічне та світоглядне значення. Закон заперечення заперечення. Основи філософського знання про розвиток.	4		-	2	-	2	
Тема 17. Проблеми соціальної філософії. Суспільство як система: основні елементи суспільного життя та їх взаємозв'язок. Духовне життя суспільства Історична різноманітність і єдність типів суспільства.	6	2	-	2	-	2	
Тема 18. Цінності в житті людини і суспільства. Ціннісні орієнтації людства на зламі тисячоліть. Проблема суб'єктивного вибору. Базові цінності людського буття.	4		-	2	-	2	
РАЗОМ	90	20	-	12	-	58	

5. Теми та короткий зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 2. Філософія Стародавнього Сходу.	1. Проблема "Схід - Захід" в сучасній філософії та культурології. Особливості східного та західного типів філософствування. 2. Джерела, провідні ідеї та напрями філософської думки Стародавньої Індії 3. Канонічні джерела, провідні ідеї та напрями філософії Стародавнього Китаю	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
2	Тема 4. Філософія середніх віків та доби Відродження.	<p>1. Загальна характеристика доби середньовіччя. Зміни у світогляді під час переходу від античності до середньовіччя.</p> <p>2. Роль християнства у формуванні середньовічної філософії.</p> <p>3. Основні проблеми та досягнення філософії доби середньовіччя в Європі та Візантії.</p>	2
3	Тема 8. Українська філософія.	<p>1. Національні філософії та світова філософія. Українська філософія як вираз особливостей національного характеру та світосприйняття українців; її найважливіші особливості</p> <p>2. Особливості розвитку філософської думки Київської Русі: вихідні ідеї та філософські джерела</p> <p>3. Вихідні ідеї та представники українського гуманізму та українських полемістів XVI ст. Поява професійної філософії.</p> <p>4. Особливості філософських курсів Києво-Могилянської академії</p> <p>5. Життя, філософська творчість та вихідні ідеї філософії Г.Сковороди.</p> <p>6. Філософська думка в Україні XIX ст.: впливи німецької філософії, університетська філософія.</p> <p>7. Філософські ідеї в літературі та громадсько-політичних рухах в Україні XIX ст..</p> <p>Загальні особливості, ідеї та представники української філософії XX ст.</p>	2
4	Тема 16. Закони діалектики, їх методологічне та світоглядне значення	<p>1. Діалектика як складова філософії, теорія та метод.</p> <p>2. Вихідні складові категорії діалектики: рівні діалектичного мислення, принципи діалектики.</p> <p>3. Основні закони діалектики, їх світоглядне та методологічне значення</p> <p>4. Закон єдності і боротьби протилежностей</p> <p>5. Закон взаємного переходу кількісних змін у якісні</p> <p>6. Закон заперечення заперечення.</p>	2
5	Тема 17. Проблеми соціальної філософії.	<p>1. Онтологія соціального. Поняття та зміст соціальних якостей</p> <p>2. Поняття суспільства. Співвідношення суспільства і природи</p> <p>3. Суспільство як система: основні елементи суспільного життя та їх взаємозв'язок.</p> <p>4. Духовне життя суспільства</p> <p>5. Людина і суспільство: основні аспекти взаємозв'язку</p>	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
6	Тема 18. Цінності в житті людини і суспільства.	<p>1. Поняття „аксіологія“. Місце аксіології в системі культури.</p> <p>2. Цінності як визначальні характеристики людського буття. Структура цінностей</p> <p>3. Проблема суб'єктивного вибору. Цінність і ціль. Цінність і життєвий смисл. Цінність як регулятор поведінки людини.</p> <p>4. Ціннісні орієнтації людства на зламі тисячоліть. Вищі духовні цінності. Поняття про духовну досконалість.</p> <p>5. Глобальні проблеми людства і людина: екологічний і моральний імперативи виживання людства. Стратегія людства в планетарному масштабі.</p> <p>6. Проблема переходу від техногенної до антропогенної цивілізації</p>	2
Всього			12

6. Теми та короткий зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1			
2			
Всього			

7. Теми та короткий зміст лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1			
2			
Всього			

8. Теми, що виносяться на самостійне опрацювання, їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет і система філософії.	Проблема визначення предмету філософії. Характерні риси філософського мислення. Структура та функції філософського знання. Провідні позиції у філософії.	4
2	Тема 2. Філософія Стародавнього Сходу.	Джерела, провідні ідеї та напрями філософської думки Стародавньої Індії.	4

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		Філософія Стародавнього Світу.	
3	Тема 3. Антична філософія: особливості розвитку, морально - етична спрямованість.	Антична філософія: особливості розвитку, морально - етична спрямованість.	4
4	Тема 4. Філософія середніх віків та доби Відродження	Роль християнства у формуванні середньовічної філософії. Філософські ідеї пізнього Відродження.	4
5	Тема 5. Філософія Нового часу та Просвітництва.	Б.Спіноза та Г. Лейбніц: тотожність і відмінність їх вчень про субстанцію.	4
6	Тема 6. Німецька класична філософія.	Особливості та досягнення класичної німецької філософії. Філософські ідеї Й. Г. Фіхте та Ф-В. Й. Шеллінга. Філософія Гегеля як найвище досягнення німецької класичної філософії. Антропологічний принцип філософії Л. Фейєрбаха.	4
7	Тема 7. Сучасна філософія.	Фрідріх Ніцше та ідеї «філософії життя». Релігійна філософії ХХ ст.	4
	Тема 8. Українська філософія.	Особливості філософських курсів Києво-Могилянської академії. Життя та філософська діяльність Г. Сковороди. Університетська філософія в Україні ХІХ ст. Філософські ідеї в українській літературі та громадсько-політичних рухах. Особливості розвитку української філософії ХХ ст.	4
8	Тема 9. Проблема онтології.	Сучасна наука про рівні та форми виявлення буття (філософське окреслення).	4
9	Тема 10. Свідомість як філософська проблема.	Ідеальний статус буття свідомості. Свідомість і мова. Структура та функції свідомості.	2
10	Тема 11. Людина та її буття як предмет філософського осмислення.	Діяльність та екзистенціали людського буття. Проблеми смерті та безсмертя людини у філософсько-світоглядному окресленні	2
11	Тема 12. Структура людської діяльності.	Структура людської діяльності та сутнісні сили людини.	2
12	Тема 13. Філософія особистості.	Вихідні характеристики людської особистості в процесі цивілізаційного розвитку.	4

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		Проблема онтології людини	
	Тема 14. Проблеми гносеології.	.Проблема істини в пізнанні. Істина та якісні характеристики знання Вчення про істину та її критерії Людина і пізнання. Істина і правда	2
13	Тема 15. Основи філософського вчення про розвиток.	Принципи діалектики. Співвідношення діалектики із метафізикою, софістикою, релятивізмом, догматизмом та електикою 4.Визначення та оцінки діалектики в історії філософії	4
	Тема 16. Закони діалектики, їх методологічне та світоглядне значення	Визначення та оцінки діалектики в історії філософії. Закони діалектики, їх методологічне та світоглядне значення. Закон заперечення заперечення.	2
14	Тема 17. Проблеми соціальної філософії.	Онтологія соціального. Поняття та зміст соціальних якостей. Поняття суспільства. Співвідношення суспільства і природи. Суспільство як система: основні елементи суспільного життя та їх взаємозв'язок. Духовне життя суспільства. Історична різноманітність і єдність типів суспільства. Людина і суспільство: основні аспекти взаємозв'язку	2
15	Тема 18. Ціннісні орієнтації людства на зламі тисячоліть Проблема суб'єктивного вибору.	Ціннісні орієнтації людства на зламі тисячоліть Проблема суб'єктивного вибору. Цінність і ціль. Цінність і життєвий смисл. Цінність як регулятор поведінки людини.	2
Всього			58

9. Індивідуальні завдання студентам

Індивідуальне навчальне завдання (ІНЗ) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни.

10. Форми та методи контролю

Форми та методи поточного контролю:

Лекція : тестування, вибіркове усне опитування перед початком занять, фронтальне опитування за картками, фронтальна перевірка домашнього завдання, письмове опитування (розв'язування індивідуальних завдань), письмова контрольна робота.

Семінарське заняття: письмове опитування, усне опитування тестування, взаємоконтроль, історичний диктант, захист виконаної роботи.

Самостійна робота: перевірка конспектів лекцій (тези), індивідуальна співбесіда, проведення навчальних конкурсів, вікторин на краще знання навчальної дисципліни.

Форми підсумкового контролю: залік

11. Засоби діагностики результатів навчання

Контроль засвоєння теоретичних знань (опитування під час практичних, семінарських занять).

Контроль самостійної роботи студентів (виконання письмових завдань, підготовка і захист реферативних робіт, виконання ІНДЗ).

Виконання тестових завдань та контрольних робіт

12. Перелік запитань для підготовки до заліку

1. Охарактеризуйте предмет, функції, структуру філософії
2. Охарактеризуйте світогляд, його специфіка, основні функції
3. Визначте та охарактеризуйте історичні типи світогляду
4. З'ясуйте основні філософські проблеми. Головні напрями (школи) розвитку філософії
5. Визначте місце філософії в духовному і практичному житті людства
6. Дайте характеристику процесу виникнення філософії в Індії та Китаї
7. Визначте загальні риси античної філософії.
8. Охарактеризуйте натурфілософію Стародавньої Греції, її основні школи.
9. Визначте значення давньогрецької філософії софістів, Сократа і Платона у розвитку філософської думки
10. Охарактеризуйте філософію Аристотеля, її вплив на подальший розвиток філософії і науки
11. Охарактеризуйте особливості філософії Середньовіччя. Теоцентризм. Аврелій Августин про людину, свободу волі, Абсолют, історію
12. Визначте головні риси поглядів Фоми Аквінського
13. Релігія і філософія: співвідношення та розбіжності
14. Охарактеризуйте особливості філософії епохи Відродження
Антропоцентризм. Пантеїзм
15. Охарактеризуйте філософію Просвітництва, її соціальна спрямованість.
Французький матеріалізм XVIII ст.
16. Дайте загальну характеристику німецькій класичній філософії.
17. І. Кант – родоначальник німецької класичної філософії. Розкрийте суть вчення Канта про пізнання.
18. Охарактеризуйте філософську систему і метод Гегеля. Принцип діалектичної логіки Гегеля.

19. Проаналізуйте перегляд традицій і принципів філософії нового часу. Раціоналізм і іраціоналізм.
20. Визначте та охарактеризуйте основні етапи розвитку філософії в Україні
21. Проаналізуйте філософські погляди Г. Сковороди
22. З'ясуйте роль Острозького культурно-освітнього центру і братських шкіл у формуванні філософської думки в Україні XVIII ст.
23. Охарактеризуйте філософію в Києво-Могилянській академії в XVII-XVIII ст. Ф. Прокопович
24. Охарактеризуйте процес формування в XIX ст. філософії української національної ідеї. М. Костомаров, Т. Шевченко, „Громади, „Молода Україна
25. Проаналізуйте філософські погляди І. Франка, Л. Українки, М. Драгоманова.
26. Розкрийте філософське розуміння світу і буття. Основні форми буття.
27. Простір і час, як атрибутивні форми буття. Охарактеризуйте основні загальнонаукові концепції простору й часу.
28. Розкрийте суть філософського розуміння руху. Рух і спокій. Основні форми руху.
29. Охарактеризуйте філософське і природничо-наукове розуміння матерії. Матерія як об'єктивна реальність
30. Охарактеризуйте діалектику як складову філософії, теорія та метод. Принципи діалектики. Історичні форми діалектики.
31. Охарактеризуйте закони діалектики
32. Визначте основні категорії діалектики. Їх світоглядне і методологічне значення
33. Охарактеризуйте природне й соціальне, типове й індивідуальне в людині
34. Походження людини як філософська проблема. Яка специфіка та основні проблеми людського буття?
35. Людина як особистість. З'ясуйте соціально-історичну типологію особистості.
36. Розкрийте суть проблеми пізнання в філософії. Форми та рівні пізнання
37. Охарактеризуйте проблему життя та смерті в філософії, життя як цінність.
38. Розкрийте суть поняття свідомості, її структури та функції
39. Розкрийте суть поняття істини, її абсолютність та відносність
40. Індивідуальна і суспільна свідомість, їх взаємозумовленість
41. Розкрийте суть проблеми єдності чуттєвого та раціонального пізнання.
42. Визначте поняття методу. Загальнонаукові і спеціальні методи наукового пізнання. Методи емпіричного і теоретичного пізнання.
43. З'ясуйте поняття істини, її абсолютність та відносність
44. З'ясуйте поняття суспільства. Історичний розвиток наукових уявлень про суспільство.
45. Визначте та охарактеризуйте предмет соціальної філософії. Специфіка соціального пізнання.
46. Охарактеризуйте основні сфери суспільного життя, їх характеристика.
47. Охарактеризуйте соціальну структуру суспільства. Класи як важливий елемент соціальної структури.
48. Охарактеризуйте проблему цінностей у філософії

49. Охарактеризуйте поняття «людська діяльність». Структура людської діяльності.
50. Визначте співвідношення понять "людина - індивід — особа - особистість - індивідуальність". З'ясуйте Вихідні цінності людського буття
51. З'ясуйте феномен людської особистості та проблема її онтологічного статусу
52. З'ясуйте фундаментальне значення проблеми буття для філософії. Людські виміри проблеми буття
53. Охарактеризуйте цінності як визначальні характеристики людського буття. Структура цінностей
54. З'ясуйте ціннісні орієнтації людства на зламі тисячоліть
55. Розкрийте суть поняття „аксіологія". Місце аксіології в системі
56. Як в філософії розуміється свобода. Її сенс в житті людини?
57. Особа і суспільство. Визначте роль особи в історії та суспільстві.
58. Визначте глобальні проблеми сучасності та їх вирішення людством
59. Визначте поняття духовності в філософії. Духовне життя людини, його види і природа як філософська проблематика.
60. У чому полягає сенс життя і ставлення до смерті в історії філософії? Філософія перед межею життя і смерті

13. Критерії оцінювання навчальної діяльності студента

13.1 Оцінювання за 12-бальною шкалою

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.
	2	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
	3	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
	5	Студент розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.

	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
Достатній (алгоритмічно-дієвий)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
	8	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обгрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обгунтувати його положення.
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
Високий (творчо-професійний)	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно

		вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

13.2. Оцінювання за 4- бальною шкалою

Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	Диференційований залік
Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	Зараховано з оцінкою «відмінно»
Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно варіативний)	добре	Зараховано з оцінкою «добре»
Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			

Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	Диференційований залік
<p>Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих</p>	Середній (репродуктивний)	задовільно	Зараховано з оцінкою «задовільно»
<p>Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні</p>			
<p>Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу</p> <p>Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів</p>	Низький (рецептивно-продуктивний) з можливістю повторного складання семестрового контролю	незадовільно	не зараховано

14. Інструменти, обладнання, програмне, методичне забезпечення навчальної дисципліни

1. Навчальна програма навчальної дисципліни, складена у відповідності до ОПП підготовки фахівців відповідного ОКР та спеціальності.
2. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни, складена у відповідності до навчальної програми.
3. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.
4. Лекції (конспекти лекцій) з навчальної дисципліни.
5. Інструктивно-методичні карти семінарських занять.
6. Перелік основної та додаткової літератури
7. Навчально-наочні посібники, технічні засоби навчання тощо
8. Засоби поточного контролю
9. Комплекс контрольних робіт (ККР) для визначення залишкових знань з дисципліни.
10. Електронний підручник
11. Методичні розробки для проведення окремих занять
12. Методичні матеріали, що забезпечують самостійне опрацювання студентами тем навчальної дисципліни.

15.Рекомендовані джерела інформації

15.1.Основна література

1. Афанасенко В. С. Соціальна філософія : підруч. для вищої шк. Харків : Прапор, 2011. 679 с.
2. Бойко О. П. Історія світової та української філософії : навч.-метод. посіб. для студентів усіх спец. і форм навчання. Суми : УАБС НБУ, 2015. 121 с.
3. Буслинський В. А., Скрипка П. І. Основи філософських знань: підручник. Львів, 2016. 308 с
4. Булат Є. А. Правові і філософські аспекти наукових відкриттів : монографія.Дніпропетровськ : Герда, 2015. 161 с.
5. Вовк В. М. Історія філософії: опорний конспект. Київ : Атіка, 2012. 275 с.
6. Гегель Г. В. Ф. Основи філософії права, або природне право і державознавство. Київ : Юніверс, 2000. 336 с.
7. Головашенко І. О. Філософія : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2016. 200 с.
8. Данильян О. Г. Основи філософії : навч. посіб. Харків : Право, 2003. 352 с.
9. Довгань А. О. Філософія : лекц. курс для асп. техн. спец. Тернопіль : ТНТУ ім. Івана Пулюя, 2015. Ч. 1. 2015. 183 с.
10. Карпова С. Г. Навчально-методичний посібник до вивчення курсу «Логіка та методологія науки». Дніпропетровськ : Ліра, 2015. 86 с.
11. Касьян В. І. Філософія: відповіді на питання екзаменаційних білетів : навч. посіб. 8-ме вид. Київ : Знання, 2015. 354 с.
12. Костицький М. В. Логіка як методологія наукового пізнання (зокрема в правознавстві) *Філософські та методологічні проблеми права*. 2014. № 1. С. 3–13.
13. Габріелян О. А. Філософія історії : підручник. Київ : Академвидав, 2011. 213 с.
14. Надольний І. Ф. Філософія : навч. посіб. Київ, 2014. 250 с.
15. Петрушенко В. Л. Філософія : навч. посіб. Київ, 2012. 585 с.
16. Причепій Є. М., Черній А. М., Чекаль Л. А. Філософія : підручник. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2007. 290 с.
17. Старовойт І. С. Філософія : навч. посіб. Тернопіль, 2006, 350 с.
18. Щерба С. П. Філософія : навч. посіб. Київ, 2013. 184 с.

15.2.Додаткова література

19. Білодід Ю. М. Філософія. Український світоглядний акцент: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Київ, 2016. 321 с.
20. Бичко І. В., Бойченко І. В., Табачковський В. Г. Філософія: підручник. Київ, 2002. 355с.
21. Губерський Л. В., Надольний І. Ф., Андрущенко В. П. Філософія: навч. посіб. Вид 5-те, переробл. і допов. Київ, 2005. 276 с.
22. Кремень В. Г., Ільїн В. В. Філософія: Мислителі. Ідеї. Концепції : підручник. Київ, 2005. 321 с.
23. Кримський С. Б. Запити філософських смислів. Київ : ПАРАПАН, 2003. 240 с.

24. Повар А. М. Філософія : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2015. 163 с.
25. Присухін С. І. Філософія : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2014. 356 с.
26. Приходько В. В. Основи теоретичної філософії : навч. посіб. / В. В. Приходько. Київ : Київ. ун-т, 2015. 142 с.
27. Словник основних термінів з філософських дисциплін / В. М. Вовк, В. М. Кравець, Ю. С. Симон та ін. Київ : КНУВС, 2006. 120 с.
28. Філософія. Хрестоматія (від витоків до сьогодення) : навч. посіб. / за ред. Л. В. Губерського. Київ : Знання, 2012. 621 с.
29. Чорний І. П. Філософія як світоглядне знання: метод. посіб. Чернівці, 2005. 194 с.

15.3. Інформаційні ресурси

30. Освітній портал URL: <http://www.osvita.com.ua>
31. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua>
32. Національна Академія педагогічних наук України <http://www.apsu.org.ua>
33. Гілея. Науковий вісник. Збірник наукових праць. URL: <http://www.gileya.org>
34. Філософія та релігієзнавство URL: <https://tureligious.com.ua/>